

HUNGARIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
HONGROIS A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
HÚNGARO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Thursday 17 May 2001 (afternoon)

Jeudi 17 mai 2001 (après-midi)

Jueves 17 de mayo de 2001 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Írjon kommentárt az alábbi szövegek egyikéről!

1. (a)

Emlékszel? Emlékszel, mikor tündér voltál...

Ó, már azóta nagyságos asszony vagy, esetleg méltóságos, én nem tudom. Most már nem vagy tündér. Persze, most már nem tegezlek; sőt nem is magázlak, nem, hisz nem ismerem az uradat, és nem találkozhatunk sohasem. Csak úgy, hogy az autóba
5 beköszönök, mint a néma, ha véletlenül észrevették. És csak annyit mosolyodom, amennyit a köszönés előír. Te is, és azután nézel komolyan nagyságosan (vagy méltóságosan) a sofőr feje fölött előre s nem tudom, hova gondolsz és hová mégy? Csodálatos ez az élet, csodálatos. Most már semmi, de semmi közöm nincs tehozzád. Csak azért, mert férjhez mentél. Csak azért, mert ellépett az idő... s te letetted a
10 tündérországi honosságot és egy sóhajjal felvétetted magad az emberek országába.

Hogy volt az, milyen színű napon, őszi vagy tavaszi fák alatt, mikor utójára nyomta a hátadat a tenyerem, azt a meleg selyem hátadat, hogy a mellemhez tapadj és így utoljára csuktuk le a szemünket, összetett ajkainkról a csókot hallgatni, a legédesebb dallamot, amit valaha csalogány énekelt. Melyik évben, milyen órában volt az, és mért
15 volt az akkor utójára? Látod.

Azt tudom, hogy tündér voltál, az ifjúság tündére. A szomorúságtól elfoglaltad a szívemet és odatűzted a szívemre zászlódat, a szerlem ibolyaszálát.

Emlékszel még Smurglicsra?

Emlékszel, hogy féltél eleinte bebújni a kapu alá csókolózni? Istenem, ha meglátna valaki! Hogyne, te felelős voltál, te tulajdona voltál egy idegen úrnak meg egy idegen
20 hölgynek, akik rád fogták, hogy az ő lenyuk vagy. Pedig mennyire nem értettük, ugye hogy mért nem szabad az ég alatt csókolózni? Teli rakják utcákkal a földet, az utcán másznak a lakosok és nem engedik meg, hogy én téged ott előttük öleljelek és csókolgassalak. Körülállanak és nevetnének rajtunk. Sőt, lepiszkolnának bennünket.
25 Szétválasztanak. Rendőrt hívnának. Emlékszel, azt beszéltük egyszer, milyen szép volna az a Boltos utca s minden utca milyen szép volna, ha mink megállanánk a járdán és ország-világ előtt csókolóznánk. Az embereknek mosolyogniuk és éljenezniük és tapsolniuk kéne. Mink leckét adunk a boldogságból. Zeneszóval kéne minket végigkísérni Pesten. Virágot kéne hullatni reánk az ablakokból, az erkelyről.
30 Emlékszel?

És ehelyett reszketnem kell, hogy észrevette valaki, mikor a sarkon összeérünk, és ajkam csak félig nyitva, alig szóló hanggal köszönök neked: drágám... és a kesztyűdet csak másodpercekre szoríthatja meg a kesztyűm, csak míg az öt ujjam, meg az öt ujjad hamar végigtapintják egymást, szegény vakok, hogy megvagytok-e ma is mind az öten,
35 igen. Véletlenül találkoztunk, természetesen, te ide mégy föl az énektanárhoz, én meg elkísérlek. Milyen jó annak a zúgó fejű tanárnak, ilyenkor mindig pihen egy félórát. Mert félórát késele arról az óráról. Félőtől ötig csókolózunk a kapuk alatt, öttől félhatig aztán ott állasz a zongoránál és a csókoktól sajgó szájjal énekelsz neki: ó, ó, ó, ó, ó, ó, ó, És újra: ó, ó, ó, ó, ó, ó, ó, ó. És közbe lélegzel egy nagyot és a szemed az ablakon van
40 és az eget nézed és emlékszel és megint nyolcszor sajnálsz az elszállott csókot: ó, ó, ó, ó, ó, ó, ó, ó... emlékszel?

Roppant utálatosak ezek a népek Pesten, hogy félőtől ötig is mindig ki-bejárnak a kapun. Muszáj kimenni két perc múlva az első kapunk alól, mert feltűntünk egy néninek, hogy ott állunk a homályban, benn a sarokban, egymással szemben és
45 haligattunk. A néni megállott a lépcsőn és visszaes reánk.

– Jöjjön... – és kimegyünk abból a házhól. Nem is várunk addig, míg a néni megunja a leskelődest! Benézünk a szomszéd ház kapuján. Én bemennék.

– Nem, itt nagyon világos van.

A harmadik kapu alatt folyton jönnek-mennek. Ott mindenféle irodák vannak. Ó, kiismertük mind azokat a házakat! A negyedik kapu alatt volt aránylag a legjobb dolgunk. Az öreg, trotty ház volt, a lakosai is csupa vén házaspárok lehettek, akik mindig otthon ülnek. Mély, bolthajtásos kapualja volt annak a háznak; olyan halk és borús és jóindulatú hangulata volt, mint egy kis falusi templomnak. Hordárok, üzleti küldöncök, sürgönyhordók, szobalányok, cinikus gyerekek meg mindenféle táskás alakok nem zavarták a mi forróságos áhítatunkat minden pillanatban. Ha jött vagy ment valami unalmas férfi vagy asszony, szétkaptuk a fejünket és köhögtünk picit és úgy tettünk, mintha mink is indulnánk éppen, kifelé. Emlékszel? Vagy odaléptem a „Lakók Névjegyzéke” elé s tanulmányoztam, súlyos képpel, míg újra magunkba maradtunk... emlékszel, mikor egyszer azt mondtam neked az előtt a kapu előtt:

60 – Gyerünk, nézzük meg, itt lakik-e Smurglics.

Mért éppen Smurglics? Azt akartam, hogy kacagj egy picikét. Ó, hogy kacagtál! Mindenem neveltél te, mindig, mindig. Mert akkor tündér voltál. A tündérek beszéde a nevetés, mint a lombi madarak beszéde az az ő funulyáló, oboázó édes muzsikálásuk. És te állottál úgy a „Lakók Névjegyzéke” előtt, hogy kiláthass az utcára, hogy nem jön-e be valaki hirtelen a kapun... és ha megleptek, azonnal dugtad az orrod a táblához, mintha rövidlátó lennél és együtt jártattuk a fejünket a neveken és a te nevetős géged halkán bugyborékolta, hogy: smurglics, smurglics, smurglics... emlékszel?

Emlékszel, hogy te kaptad el azután a kezem, minden nap, mikor a kapuba szöktünk:

– Jöjjön, nézzük meg Smurglicsot.

70 És egyszer, mikor két nehéz cipő jött le a fölépcsőn, s mi odaillantunk a tábla alá s néztük gondterhesen azokat a buta neveket... dehogy néztük, nem láttunk mink ott soha semmi nevet, nem, csak rózsza meg opál felhők, meg rubint és beril csillagzatok lebegtek és kápráztak a mi szemeink előtt, ugye, néhai szerelmes tündérkém?

És az a két recsegő, tekintélyes cipő megállott és megszólított bennünket:

75 – Kit keresnek, kérem?

Emlékszel a nagy, vastag öreg bácsira? Fekete felöltőben volt és esernyőt fogott, pedig odakint is olyan napsütés volt, mint bent a mi szívünkben. Az esernyő dacára is kedves volt a bácsi, kedves akart lenni, oly gyöngéden nyomta félre a fejét felénk, amint megkérdezte, kit keresünk, hogy fölvilágosítással szolgálhasson. Talán ő a háziur.

80 Emlékszel, megnyomtam a kezed, hogy komoly maradj, és szent pofával megmondtam a bácsinak, hogy kit keresünk:

– Smurglicsot.

– Igen, kérem? Tessék. Én vagyok Smurglics...

Jaj, te csacsi! Ráértél volna az utcán is kacagni, mikor már kiszaladtunk a kapunk alól... igaz, hogy én is elröhögtem magam a második pillanatban, mikor már megkaptam a karod és menekültem veled, mintha betörők lennének, és megcsíptek volna. Emlékszel? Az utca végéig szaladtunk, csak onnan mertünk visszaneézni... még ott állott az az álom, az a Smurglics az esernyővel, és bámult utánunk... emlékszel? Így állok most én is és utánad bámulok, amint szőke hajad, mint a szőke szellő eloson az ifúság messze-messze halványzöld ligete közé.

Szép Ernő: *Smurglics* (1920)

- Milyen fontosságot tulajdonít a címnek ebben a novellában?
- Jellemezze a két fiatal érzelmi kapcsolatát!
- Milyen a novella hangulata és miként érzékelteti azt az író?

1. (b)

Ajtófélfámon jel vagy

Nincsenek emlékeim,
és ha vannak sem őröm őket.
Sohasem koslatom a temetőket,
nem rendít meg a szerves kémia.

- 5 De néha, így november táján,
ha köd van és a nyirkos ablakok
mögött levegő után kapkodok
– testednek hollétéről mit se tudván –
a vegetatív emlékezés útján
10 fel-felszívárog egy mozdulatod.

- Érzem, hogy hosszú, ideges ujjaid között
termosz forog és rossz konzervnyitó,
zsebkés és tátott szájú hátizsák,
meleg alsónemű es imakönyv,
15 s a súlytalan teher alatt a hátad
ropogva eszmél rá, hogy bírja még.
Érzem, hogy indulsz. Kilépsz, jólöltözött csavargó,
sohase mész, csak indulsz,
nevetve hátranézel, harmincnyolc évesen,
20 visszajövök, hamar, bólintod, mutatod
– másnap lett volna a születésnapod –
és vinnyogva, befelé sírsz, mint egy Mednyánszky-kép,
és integetsz – hogy integetsz!

- Ajtófélfámon jel vagy: megtapadtál;
25 a Ferdinánd-híd, a tenyérnyi rács,
a lucskos út, a végelgyengülés, a fűzabálás
vak képzelés csak mind, elmeszülemény,
hiszen hazudtam, látni szoktalak,
a novemberi fojtó ég alatt
30 velem indulsz, lélegzel, könnyeid
az én torkomat szorítják, és én hagyom,
s ott fönn, ahol nincs keresnivalója,
az a szádból kiütött, vékonyka Memphis cigaretta
átégeti a bőrt egy csillagon.

Gergely Ágnes: Ajtófélfámon jel vagy (1963)

- Elemezze, hogyan tükröződik a versben a leány apjáról alkotott képe és vele kapcsolatos érzelmei!
- Milyen idősíkokat tud megkülönböztetni a versben, mi érzékelteti az idő múlását?
- Milyen benyomást szerez az olvasó a lányról (a költőről) és miért?